

Tamer BOZKURT

THEMIS

TİCARET HUKUKU - CİLT IV

SİGORTA HUKUKU

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	VII
YAZAR HAKKINDA	IX

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK SİGORTA HUKUKU

§ 1- GENEL OLARAK SİGORTACILIK VE SİGORTA HUKUKU	1
§ 2- SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, UNSURLARI, ÖZELLİKLERİ, SİGORTA HUKUKU ALANINDA YAPILAN TASNİFLER VE SİGORTA SÖZLEŞMESİNDEKİ İLGİLİ KİŞİLER VE TEMEL KAVRAMLAR	2
I. GENEL OLARAK	2
II. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN TANIMI VE UNSURLARI	2
A- Tanım ve Temel Kavramlar	2
1. Tanım	2
2. Ruhsat Almayan Sigortacı ile Yapılan Sözleşme	4
3. Karşılıklı (Mütüel) Sigorta	4
4. Reasürans	4
B- Unsurlar	5
III. SİGORTA HUKUKU ALANINDA YAPILAN TASNİFLER	5
A- Genel Olarak	5
B- Ana Ayırım: Zarar Sigortaları-Meblağ Sigortaları	5
1. Zarar Sigortaları	5
2. Meblağ Sigortaları	10
IV. TEMEL KAVRAMLAR ve İLGİLİ KİŞİLER	13
A- Genel Olarak	13
B- Sigortacı	13
1. Genel Olarak	13
2. Özel Koşullar	13
3. Faaliyet İzni İle İlgili Koşullar	15
C- Sigorta Ettiren-Sigortalı-Lehtar	16
1. Genel Olarak	16
2. Zarar Sigortalarında Sigorta Ettiren-Sigortalı	17
3. Meblağ Sigortalarında Sigorta Ettiren-Sigortalı ve Lehtar Kavramları	21
4. Sigorta Ettirenin Dışındakilerin Bilgisi ve Davranışının Sigorta Sözleşmesi Üzerindeki Etkisi	25
D- Sigorta Bedeli-Sigorta Değeri ve Sigorta Tazminatı Kavramları [Özellikle Zarar Sigortalarında]	25
1. Sigorta Bedeli	25

2. Sigorta Değeri (Menfaat Değeri)	26
3. Sigorta Tazminatı	27
4. Değerlendirme	27
E- Prim	28
F- Riziko (Tehlike)	28
G- Menfaat	30

İKİNCİ BÖLÜM SİGORTA ARACILARI

§3- SİGORTA ARACILARI	31
I. GENEL OLARAK	31
II. SİGORTA ACENTELEİRİ	32
A- Genel Olarak	32
B- Kavram, Tanım ve Unsurlar	32
1. Kavram ve Tanım	32
2. Unsurlar	32
C- Sigorta Acentesi Olabilmenin Koşulları	34
D- Sigorta Acentelerinin Yükümlülük ve Sorumlulukları	35
1. Sigorta Acentelerinin Uygunluk Belgesi Alma ve Levhaya Kayıt Yükümlülüğü	35
2. Acentelik Dışında Bir Ticarî Faaliyette Bulunma Yasağı	35
3. Ticarî Faaliyetlerini İyiniyetli Olarak Yürütme, Sigortalıları Yanıltmama	35
4. Belli Kişileri Ortak Olarak Kabul Edememe ve Çalıştıramama	36
5. Sır Saklama	36
6. Meslekî Sorumluluk Sigortası Yaptırma	37
7. Asgari Sermaye	37
8. Tüketiciye Karşı Sorumluluk	37
E- Sigorta Acentelerinin Hakları, Yetkilerini Kullanması ve Faaliyetlerinin İcrası ile İlgili Hususlar	37
1. Hakları	37
2. Acentelik Yetkilerinin Tecil-İlânı, Kaldırılması ile Faaliyetlerin İcrası ile İlgili Hususlar	38
III. SİGORTA BROKERLERİRİ	39
A- Genel Olarak	39
B- Kavram, Tanım ve Unsurlar	39
1. Kavram ve Tanım	39
2. Unsurlar	39
3. Hukukî Nitelik	40
C- Sigorta Brokeri Olabilmenin Koşulları	40
D- Sigorta Brokerlerinin Yükümlülük ve Sorumlulukları	41
1. İzin	41
2. Dürüst Hareket Etme	41

3. Başka Ticarî İşle Uğraşamama	41
4. Aracılık Görevini En İyi Şekilde Yerine Getirme.....	41
5. Talimatlara Uyma.....	41
6. Ödeme Yapamama	42
7. Menfaat Temin Edememe	42
8. Defter Tutma.....	42
9. Meslekî Sorumluluk Sigortası Yaptırma.....	42
10. Ticaret Unvanı ile İlgili Yükümlülük	42

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SİGORTA SÖZLEŞMESİ, SÖZLEŞMENİN
KURULMASI VE SONA ERMESİ, SÖZLEŞMENİN
BAŞLANGICI, SİGORTA POLİÇESİ, SİGORTA
SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ, SÖZLEŞME
ÖZGÜRLÜĞÜ İLE ZORUNLU SİGORTALAR

§4- SİGORTA SÖZLEŞMESİ VE BU SÖZLEŞMENİN KURULMASI	43
I. GENEL OLARAK	43
II. ÖZELLİKLERİ.....	44
III. SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ ve KURULMASI	45
IV. SİGORTA POLİÇESİ	46
A- Genel Olarak.....	46
B- İçeriği.....	47
1. Genel Olarak	47
2. Poliçenin Teslimi ve Sigortacının Sorumluluğu	48
V. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN BAŞLANGICI.....	49
A- Şekli Başlangıç.....	49
B- Teknik Başlangıç.....	50
C- Maddi Başlangıç.....	50
1. Genel Olarak.....	50
2. İstisnalar.....	50
VI. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ	53
A- Genel Olarak	53
B- Sigorta Sözleşmesinin Hükümleri İle İlgili Düzenlemeler	53
1. Sigortanın Kapsamı, Süresi ve Dönemi	53
2. Sigorta Sözleşmesinin Feshi ve Sözleşmeden Cayma	54
3. Sigorta Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sonuçları	59
VII. SİGORTA HUKUKUNDA SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ ve ZORUNLU SİGORTALAR.....	60
A- Genel Olarak.....	60
B- Türk Hukukunda Zorunlu Sigortalar ve Örnekleri	61
1. Genel Olarak.....	61
2. Kanunla Getirilen Zorunlu Sigortalar	62

3. Bakanlar Kurulu Kararları67
 4. Yönetmelik ve Tebliğlerle (!) Getirilen Zorunlu Sigortalar.....67

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SİGORTA SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN TARAFLARIN
BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

§5- BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	69
I. GENEL OLARAK	69
II. SİGORTACININ BORÇ ve YÜKÜMLÜLÜKLERİ	72
A- Rizikoyu Taşıma Yükümlülüğü.....	72
B- Sigorta Poliçesi Verme Yükümlülüğü.....	73
C- Giderleri Ödeme Yükümlülüğü.....	73
D- Sigorta Tazminatı veya Bedelini Ödeme Yükümlülüğü	73
1. Genel Olarak	73
2. Kısmî Ödemeler.....	76
3. Kusurun Etkisi	76
E- Aydınlatma Yükümlülüğü	76
1. TTK Açısından	76
2. “Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik” Açısından.....	77
III. SİGORTA ETTİRENİN BORÇ ve YÜKÜMLÜLÜKLERİ	79
A- Prim Ödeme Borcu	79
1. Genel Olarak.....	79
2. Prim Ödeme Borçlusu ve Alacaklısı	80
3. Prim Ödeme Zamanı.....	81
4. Prim Ödeme Şekli.....	82
5. Prim Ödemede Temerrüt	83
6. Prim Ödeme Yeri	85
B- Beyan Yükümlülüğü	88
1. Sözleşmenin Yapılması Sırasında	88
2. Sözleşme Süresi İçinde [Rizikonun AğırLaştığını Bildirim].....	96
3. Riziko Gerçekleştiğinde Bildirim	102
C- Bilgi Verme ve Sigortacının Araştırma Yapmasına İzin Verme Yükümlülüğü.....	102
D- Koruma Yükümlüleri.....	103
E- Sigortacının İncelemesine İzin Verme Yükümü	104
F- Zarar Gören Mal ve Zararın Gerçekleştiği Yerde Değişiklik Yapmama Yükümlülüğü.....	104
G- Sözleşmede Öngörülen Yükümlülüklerin İhlali	105
IV. KANUNUN UYGULAMA ALANI ile KORUYUCU HÜKÜMLER.....	105
A- Uygulama Alanı	105
B- Koruyucu Hükümler	106

BEŞİNCİ BÖLÜM
TÜRK TİCARET KANUNU'NUN SİGORTA KİTABININ
SİSTEMATIĞI VE SİGORTA TÜRLERİNE İLİŞKİN
ÖZEL HÜKÜMLER

§6- SİSTEMATİK	109
§7- ZARAR SİGORTALARI	110
I. GENEL OLARAK ve TÜRLERİ	110
II. MAL SİGORTALARI	111
A- Genel Olarak	111
B- Mal Sigortalarına Hâkim Olan Genel İlkeler ve Bu İlkelerin Görünüm Şekilleri	111
1. Genel Olarak.....	111
2. Menfaat İlkesi, Kapsam ve Sigorta Sözleşmesini Yapabilecek Kişiler	112
3. Tazminat İlkesi ve Bu İlkenin Uygulama Ayakları	117
4. Halefiyet İlkesi	130
C- Sigorta Edilen Menfaatin Sahibinin Değişmesi.....	135
III. SORUMLULUK SİGORTALARI	137
A- Genel Olarak	137
B- Sorumluluk Sigortalarında Sözleşmenin Konusu ve Kapsamı	139
C- Sorumluluk Sigortalarında Taraflar Arasındaki İlişki ve Tarafların Hak ve Yükümlülükleri	140
1. Genel Olarak.....	140
2. Sigortacının	140
3. Sigorta Ettirenin	142
4. Üçüncü Kişinin	143
D- Halefiyet.....	145
E- Zamanaşımı	146
F- Sorumluluk Sigortalarına Uygulanacak Hükümler	146
IV. ZARAR SİGORTALARINDA KORUYUCU HÜKÜMLER	146
V. ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTALARI İLE İLGİLİ ÖZEL HÜKÜMLER.....	148
A- İlke	148
B- Zarar Görenle İlişkide İfa Yükümlülüğü.....	148
VI. BAZI SORUMLULUK SİGORTALARINDAN ÖRNEKLER	148
A- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'ndaki Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası ile İlgili Temel Bilgiler	148
B- Taşımacı Mali Sorumluluk Sigortası.....	150
1. Genel Olarak	150
2. Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları.....	151
C- Mesleki Sorumluluk Sigortası	152

ALTINCI BÖLÜM
CAN SİGORTALARI

§8- CAN SİGORTALARI	155
I. GENEL OLARAK	155
II. TÜRLERİ.....	155
A- Hayat Sigortaları.....	155
1. Genel Olarak.....	155
2. Taraflar, İlgili Kişiler ve Temel Kavramlar	156
3. Türleri.....	162
4. Hayat Sigortalarında Tarafların Durumu	164
B- Kaza Sigortası	170
1. Genel Olarak ve Kapsam	170
2. Uygulanacak Hükümler	171
C- Hastalık ve Sağlık Sigortası	171
1. Genel Olarak, Amaç, Kapsam ve Lehtar	171
2. Kapsam.....	172
3. Sigorta Değeri	173
4. Bilgi İsteme Hakkı.....	173
5. Hastalık ve Sağlık Sigortasına Uygulanacak Hükümler	174
III. KORUYUCU HÜKÜMLER	174
POLİÇE ÖRNEKLERİ.....	177
KAYNAKÇA	207